

---

# 24 Örgården

---

## *Torpet där Gunnars farmor föddes*



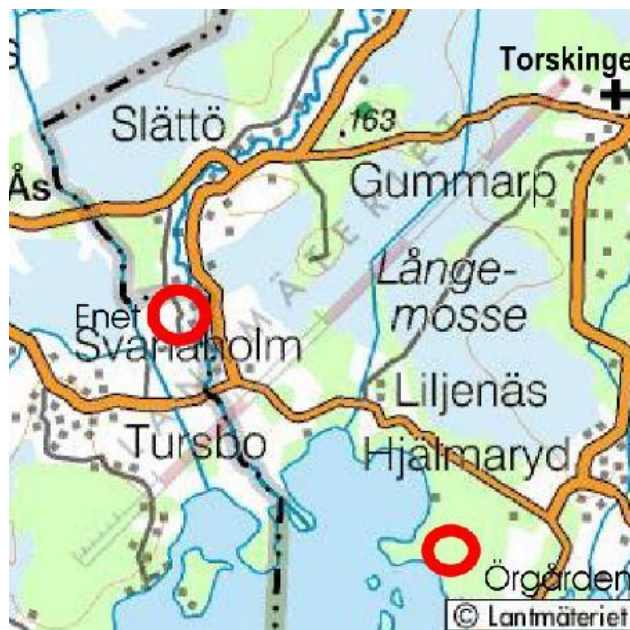
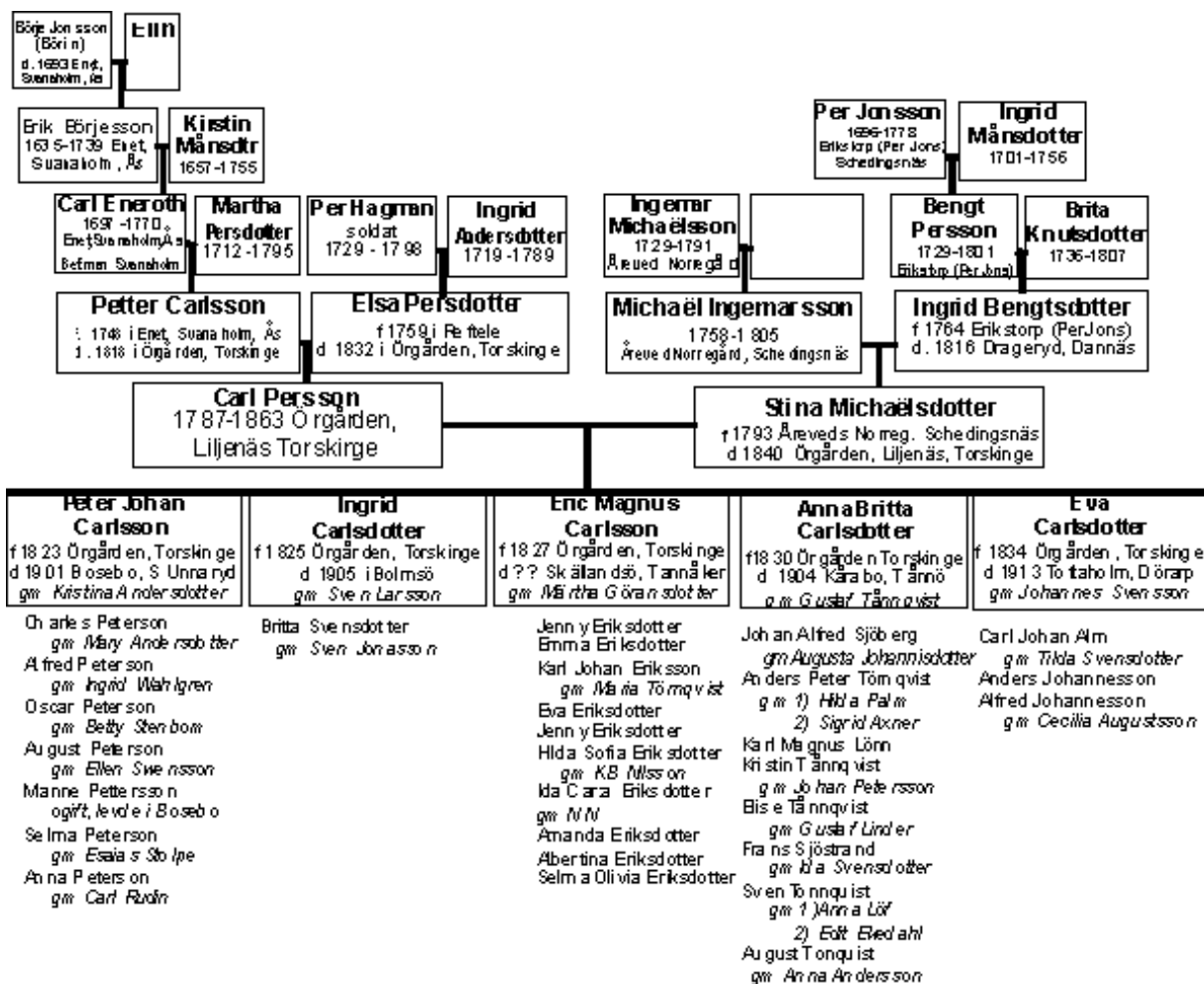
Avstånd: 0 1 km



Avstånd: 0 4 km

Släkttrad - Örgården.....	12
Pehr Carlsson.....	2
Carl Pehrsson .....	2
1. Peter Johan Carlsson .....	2
2. Ingrid Carlsdotter, .....	3
3. Eric Magnus Carlsson.....	4
4. Anna Brita Carlsdotter .....	4
5. Eva Carlsdotter .....	5

Släkttrad - Örgården



På 1780-talet flyttade Anna Brita Carlsdotters farfar från Enet till Örgården.



Örgårdens läge markeras ännu på lantmäteriets internetkarta.

## Pehr Carlsson

Ingen av *Carl Eneroths* söner tog upp familjenamnet.. När *Per Carlsson* (1748-1818, se kap 22) senast 1783 flyttade till Örgården, ett av de större torpen under det Lillienbergska säteriet Liljenäs i Torskinge, levde ännu fideikommissets grundare greve *Jean Georg Lillienberg*. Han bodde dock mest på Herrestad i Kärda sn, där han dog 1798 - utan manliga arvingar. Men i sitt testamente hade han förordnat, att även dottrar skulle kunna ärva fideikommisset. På så sätt bytte Liljenäs ägarfamilj flera gånger. Från 1800-talets mitt ägdes Liljenäs av ätten von Heijne-Lillienberg.

I Örgården föddes sju av de åtta barnen till *Pehr Carlsson* och hustrun *Elsa Pehrsdotter* från Reftele. Pehr levde till 1818 och Elsa till 1832.

## Carl Pehrsson

*Pehr Carlssons* äldste son (efter två döttrar) föddes i Örgården den 25 januari 1787 och dog där den 16 maj 1863. Han gifte sig 1822 med *Stina Michaelesdotter* från Åreved i Forsheda (kap 23), som dog den 27 juni 1840.

*Carl Persson* brukade Örgården till 1851, då han vid 64 års ålder var "inhyses enkoman" i gården. Sonen *Eric Magnus* tog över gården, men redan 1853 flyttade han till torpet Vadkullen, även det under Liljenäs.

*Carl persson* bodde kvar i Örgården till sin död men var sista tiden skriven i samma hushåll som änkan *Maria Magnidotter* (hushållerska?), som var född i Torskinge den 1 januari 1796.

*Carl* och *Stina* hade sönerna *Peter Johan* (kap25) och *Eric Magnus* (kap 28) samt döttrarna *Ingrid*, *Anna-Brita* och *Eva* (kap 29). Torparsönerna från Örgården blev hemmansägare på var sin gård vid Bolmens västra resp. östra sida; döttrarna gifte sig i Bolmsö, Tännö och Dörarp.

Örgården brukades 1853-56 av *Erik Johannesson* och 1856-77 av *Karl Haraldsson* från Eldsberga. År 1934 revs det gamla torpet, ett par husgrunder och en skylt markerar platsen.



Foto: Ken Björk 2000

Hembygdsföreningens skylt markerar platsen

## 1. Peter Johan Carlsson

föddes i Örgården den 15 juni 1823, och dog 1905 på sin gård Bo-sebo i Södra Unnaryd (kap 25).

Åren 1845-47 var han dräng i Hjälmaryd i Torskinge (där *Daniel Lillienberg* bodde under sitt första gifte

1702-03), och flyttade sedan till Bolmsö socken. 1853 står han som mjölnardräng i Möllnekvarn, numera i Södra Unnaryd. År 1867 blev han hemmansägare i det närbelägna Bosebo, och 1868 gifte han sig med *Kristina Andersdotter* (1845-1932) från granngården Grysshult. Kristina hade anor i den stora Långarydssläkten. Av de sju barnen emigrerade sex till Amerika, se de följande kapitlet. Endast *Manne Petersson* stannade kvar och brukade Bosebo.

## 2. Ingrid Carlsdotter,

föddes den 16 januari 1825 i Örgården och dog i Bolmsö 1905. Från 1852 till 1857 levde hon som piga på bl a de Lillienbergska godsens Liljenäs i Torskinge och Håringe i Bolmsö.



Håringe på Bolmsöns NO-spets

År 1857 flyttade hon till Rolstorp i Tännö, där hon växelvis bodde i Fogdegården och Mellangården till 1865, då hon återvände till Bolmsö. Under denna tid bodde systemen Anna Britta i Tännö, först på Kronogård och efter girgermålet med Gustaf Tännkvist på dennas soldattorp Kårabo i Rolstorps rote (jfr nedan).

En kort tid i Rolstorp bodde dessutom den yngsta systemen *Eva* hos *Anna Brita* i Kårabo, så att alla systemerna fanns inom 1 km avstånd!

Den 26 december 1865 gifte sig *Ingrid* med änkemannen *Sven Larsen* i Västra Holmen, Bolmsö, ca 5 km norr om Bosebo i den del av nuvarande Ås församling som då hörde till Bolmsö socken. Endast en dotter är känd:

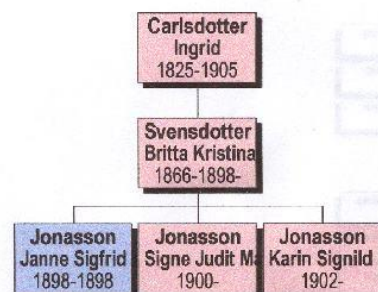
*Brita Kristina* föddes den 27 april 1866 och gifte sig 1898 med hemmansägare *Sven Johan Jonasson* i Sunnaryd Skattegård<sup>1</sup>, Bolmsö. De fick tre barn:

- *Janne Sigfrid*, född 1898, död späd,
- *Signe Judit Malvina*, född 1900,
- *Karin Signild Ingeborg*, född 1902.



Avstånd: 0 4 km

Holmen i nuvarande Ås låg då i Bolmsö socken.



<sup>1</sup> Här finns sannolikt ett historiskt samband med det Sunnaryd, som på 1400-talet var Margareta Krummes änkesäte och Kristiern Drakes sätesgård.

### 3. Eric Magnus Carlsson

Den yngre av sönerna i Örgården föddes 1827. Han var dräng i Vadkullen under Liljenäs 1853-1856. När han år 1858 gifte sig med Märta Göransdotter från kärda, flyttade han från Örgården till Ugglebo i Bolmsö sn (nu i Ås sn), där familjen stannade åtta år, innan Eric Magnus arrenderade Sunnerö Nordangård i Tännåker. Se vidare kapitel 28.

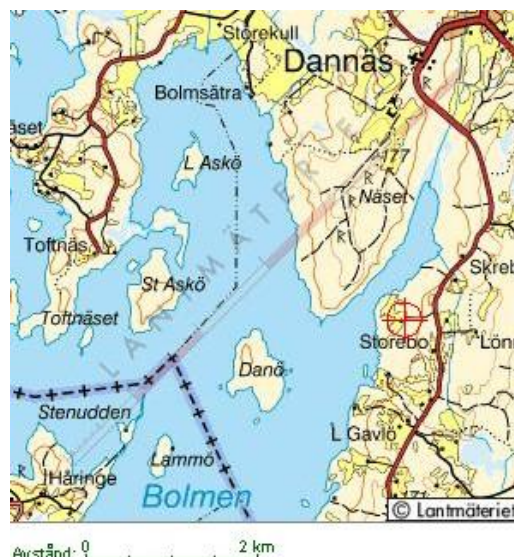
### 4. Anna Brita Carlsdotter



Anna Britta Carlsdotter – Tännkvist.

Föfattarens farmor, föddes i Örgården midsommardagen den 24 juni 1830. Hon bodde som piga i Dannäs socken 1849-1851, först i Lilla Gavlö, sedan i torpet Nabben.

Enligt utflyttningslängden flyttade hon år 1854 från Torskinge till Tännö. Eftersom kyrkböckerna där förstördes i en brand 1859, vet vi inte var i Tännö hon bodde, förrän hon den 18 mars 1859 gifte sig med soldaten *Gustaf Tännqwist* i Kårabo (se kap 13).



**Nabben** (vod hårkorset) och **Lilla Gavlö** i Dannäs socken på Bolmens östra sida. I övre vänstra hörnet låg Örgården.



Lilla Gavlö vid vägen Dannäs - Tännåker

Under tiden flyttade även de båda systrarna till Tännö. *Ingrid* bodde 1857-1865 i Rolstorps by och *Eva* kom 1859 till Djursagård, varifrån hon 1861 flyttade vidare till Frökärr och 1862 till Kårabo. Det året bodde alltså alla tre systrarna grannar. - Fanns det redan innan *Gustaf* och *Anna Brita* gifte sig något samband mellan familjerna i Örgården, Krognöård och Rolstrop?

I Kårabo föddes åtta barn (se kap 14), som alla nådde vuxen ålder, men sonen *Karl Magnus*, som efterträtt fadern som soldat i Kårabo, avled vid 24 års ålder.



År 1862 bodde de tre systrarna nära varandra i Rolstorp och Kårabo.

Anna Britta avled i Kårabo den 7 maj 1904 och överlevdes av sin make i 17 år. Farmor och farfar vilar nu i samma grav på Tånnö kyrkogård.



En soldatgrav på Tånnö kyrkogård.

## 5. Eva Carlsdotter

föddes den 9 december 1834 i Örgården och dog den 4 december 1913 i Vreten, Toftaholm, Dörarp.



Nässet mellan Örgården och Toftnäs

*Eva Carlsdotter* var 1853-54 piga i Sävsekull under Liljenäs, återkom därifrån till Örgården och var 1855-56 piga i Nässet under Toftnäs, Örgårdens närmaste granne. 1856-59 bodde hon i Prästgården / Klockargården(?) i Bolmsö, varifrån hon kom till Djursagård i Tånnö.

År 1861 flyttade hon till system och svågern i Kårabo soldattorp, Rolstorp i Tånnö. Under det följande året levde de tre systrarna mycket nära varandra: *Anna Britta* och *Eva* i Kårabo och *Ingrid* i Rolstorp.

År 1862 flyttade *Eva* från Kårabo till Frökärr och 1864 därifrån till Norrtorp Kronogård<sup>2</sup>. Där gifte hon sig 1865 med drängen *Johannes Svensson*, född i Tånnö den 20 februari 1830. De synes nu ha tillhört samma hushåll som Kronogårds ägare *A P Bengtsson* och hans hustru.

<sup>2</sup> Alla dessa flyttningar skedde före laga skiftet, då Kronogård låg i omedelbar närhet av både Djursagård och Frökärr.

Följande år, 1866, arrenderade de det lediga soldattorpet Södra Flåshult i Tånnö, men när detta 1871 uppläts till soldaten Andreas Löf (som senare skulle bli Sven Tånnkvists svärfar) flyttade Johannes och Eva den 3 november 1871 till Dörarp, där familjen 1876 fanns i Toratorp under Toftaholm.



Toratorp (hårkorset) och Vreten vid Toftaholm i Dörarps sn. Längst upp syns länsgränsen mot Tånnö.

Där bodde man även Vid folkräkningen 1880; 1890 och 1900 nämns endast, att han var torpare under Toftaholm.

Johannes Svensson avled den 20 oktober 1903 som inhyses hos svägerskan i Kårabo, Tånnö, men utan att hustrun är omnämnd. Var han sjuk och fick vård av svägerskan - eller bara på ett tillfälligt besök?

Eva Karlsdotter avled i Västra Vreten under Toftaholm i Dörarp den 4 december 1913.

Av de tre sönerna till Johannes och Eva föddes Carl Johan (senare soldat i Kronobergs regemente med namnet Alm) i Kronogård, Anders

Gustaf Johannesson i Södra Flåshult och odh Alfred Nyberg i Dörarp.



Mellan Kårabo (vid första "o" i Rols- torp, och Toftaholm i Dörarp, är av- tåndet inte stort

Johannes och Eva hade tre barn:

- Karl Johan föddes den 23 februari 1866 medan föräldrarna ännu bodde i Norrtorp Kronogård. Han blev soldat med namnet Alm och gifte sig med Tilda Kristina Svendsdotter från Gällaryd, med vilken han hade sex barn, flera av dem födda i Kårafällen, Tånnö, som kan ha varit Alms soldattorp. Karl Johan Alm avled i Vreten, Dörarp, den 27 april 1918.
- Anders Gustaf, född den 30/11 1870 i S.Flåshult.
- Alfred, född den 10 juli 1874 i Toftaholm. Soldat vid Östbo kompani av Jönköpings regemente med namnet Nyberg. Gift med Cecilia Maria Augustsson från Dörarp. En dotter: Gunda Eva Maria.